

Youri Hazeleger
Stationsstraat 27C
6741 DH Lunteren

Lunteren, 16-01-2025

Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)
T.a.v. Monique Schippers
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Betreft: Ondertoezichtstelling

Geachte mevrouw Schippers,

De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) adviseert een ondertoezichtstelling (OTS) op basis van artikel 1:255 van het Burgerlijk Wetboek (BW), waarin wordt bepaald dat een kind onder toezicht kan worden gesteld als zijn of haar ontwikkeling ernstig wordt bedreigd. Het doel van de OTS is om deze bedreiging weg te nemen en ervoor te zorgen dat het kind veilig kan opgroeien. Daarbij wordt gestreefd naar het behoud van de gezinssituatie, mits dit in het belang van het kind is.

Het uiteindelijke doel van de ondertoezichtstelling, zoals ook omschreven in de Jeugdwet en het Burgerlijk Wetboek, is om ouders te ondersteunen bij het herstellen van hun opvoedcapaciteit, zodat zij na afloop van de maatregel zelfstandig en op een veilige manier de zorg en opvoeding van hun kind kunnen voortzetten. De Raad voor de Kinderbescherming vervult hierin een adviserende rol aan de kinderrechter, die op grond van artikel 1:255 BW beslist over de maatregel.

Hoewel de Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdbescherming streven naar het herstellen van een veilige opvoedingssituatie, lijkt de huidige werkwijze van Jeugdbescherming niet altijd bij te dragen aan dit doel. In de praktijk blijkt vaak dat de nadruk ligt op controle en rapportage in plaats van op het bieden van daadwerkelijke ondersteuning aan ouders en kinderen. Dit staat haaks op de intentie van artikel 1:255 BW en de uitgangspunten van de Jeugdwet, waarin wordt benadrukt dat de samenwerking met ouders en het versterken van hun opvoedvaardigheden centraal moeten staan. Door

het ontbreken van intensieve, toegankelijke hulp en een focus op duurzame verbetering, blijft de bedreiging voor de ontwikkeling van het kind vaak bestaan.

In dit kader speelt ook de verantwoordelijkheid van gemeenten, zoals vastgelegd in de Jeugdwet (artikel 2.1), een cruciale rol. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het organiseren en financieren van jeugdhulp, inclusief preventieve en gezinsgerichte ondersteuning die de risico's op een ondertoezichtstelling kunnen verminderen. Echter, in de praktijk blijkt vaak een gebrek aan urgentie bij het tijdig inzetten van passende hulpverlening, waardoor problemen verergeren en zwaardere maatregelen nodig worden. Dit tekort aan proactieve en adequate ondersteuning staat haaks op de wettelijke verplichting van gemeenten om kinderen en gezinnen tijdig de benodigde hulp te bieden, zoals omschreven in artikel 2.3 van de Jeugdwet. Het gebrek aan regie en snelle interventies belemmert een effectieve aanpak en verhoogt onnodig de druk op gezinnen en hulpverleners.

Tijdens een recent inspreekmoment bij de Gemeente Ede heb ik deze zorgen benadrukt, waarbij ik de wethouder Jeugdzorg aansprak op zijn verantwoordelijkheid op grond van artikel 2.1 van de Jeugdwet, waarin wordt gesteld dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het organiseren van jeugdhulp en het bieden van effectieve en tijdige ondersteuning aan gezinnen. De wethouder heeft hierbij de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van jeugdzorg binnen de gemeente, terwijl de gemeenteraad op basis van artikel 169 van de Gemeentewet toezicht houdt op het functioneren van het college van burgemeester en wethouders. Dit toezicht lijkt echter niet effectief te zijn, aangezien iedere fractie afzonderlijk opereert zonder samenwerking of een gezamenlijke aanpak. Dit leidt tot een gebrek aan inzicht in de omvang en de werkelijke schade die door Jeugdzorg wordt veroorzaakt.

Binnen de fracties wordt de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg vaak verdeeld over meerdere raadsleden, zonder dat er een integrale samenwerking is of er voldoende aandacht is voor de onderlinge afstemming. Dit zorgt ervoor dat de daadwerkelijke situatie op de grond, zoals het aantal ondertoezichtstellingen in de Gemeente Ede, onbekend is voor de betrokkenen. Bovendien is er een onduidelijkheid over de regie, aangezien het Sociaal Team Ede verantwoordelijk is voor de uitvoering van jeugdzorg, maar niet eens een overzicht heeft van het aantal ondertoezichtstellingen. Tegelijkertijd worden de inkoop en het beleid door andere afdelingen beheerd, wat leidt tot een fragmentatie van verantwoordelijkheden. Deze situatie verhindert een effectieve controle en een gerichte aanpak, wat ernstige gevolgen heeft voor de kinderen en gezinnen die afhankelijk zijn van de ondersteuning die hen zou moeten helpen.

De misstanden binnen Jeugdzorg zijn al jaren bewezen en de huidige manier van werken draagt niet bij aan de oplossing van de problemen, maar vergroot deze zelfs. Het is hoog tijd om de aanbestedingen van jeugdzorg opnieuw aan te pakken, met als prioriteit het stellen van striktere kwaliteitseisen en het duidelijk definiëren van gedrag en procedures. In plaats van te blijven werken met leveranciers die onvoldoende presteren, moeten gemeenten zich richten op een hoger niveau van professionaliteit en verantwoordelijkheid. Dit vereist niet alleen scherpere afspraken en contractvoorwaarden, maar ook het ontwikkelen van gedetailleerde [professionele handboeken voor jeugdzorgmedewerkers](#), zodat zij consistent en op een verantwoorde manier kunnen handelen. Het is essentieel dat de gemeente en de verantwoordelijke afdelingen goed toezicht houden op de uitvoering van de zorg, en daarbij kritisch blijven ten aanzien van de effectiviteit en de kwaliteit van de geboden hulp. De huidige aanbestedingen moeten transparanter en meer doelgericht zijn, met duidelijke procedures voor de beoordeling van de prestaties van jeugdzorgaanbieders. Als we de kwaliteit willen verbeteren en het systeem willen herstellen, moet de inkoop van jeugdzorg gepaard gaan met heldere afspraken en continue evaluatie van de resultaten, waarbij de belangen van het kind altijd voorop staan.

Als deze problemen niet adequaat worden aangepakt, schiet een ondertoezichtstelling (OTS) zijn doel voorbij. In plaats van de noodzakelijke bescherming en ondersteuning te bieden, kunnen ondertoezichtstellingen juist bijdragen aan de verergering van de situatie. De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) heeft als doel om de veiligheid en het welzijn van kinderen te waarborgen, maar zonder structurele veranderingen in de aanpak van jeugdzorg zal het ook voor de Raad steeds moeilijker worden om haar werk effectief uit te voeren. Als de geboden hulp niet op orde is en er geen proactieve en gerichte interventies plaatsvinden, zal de RvdK niet in staat zijn om het gewenste resultaat te bereiken. Echter, als we de problemen in de jeugdzorg serieus aanpakken door de aanbestedingen te herzien, duidelijke kwaliteitsnormen vast te stellen en de regie beter te organiseren, kan dit leiden tot een werkend systeem waarin de veiligheid en het welzijn van kinderen daadwerkelijk gewaarborgd zijn. Dit zou niet alleen de effectiviteit van een OTS vergroten, maar ook de langdurige stabiliteit en het welzijn van gezinnen en kinderen bevorderen, zodat zij daadwerkelijk kunnen profiteren van de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben.

Concreet moeten de volgende stappen worden genomen om de problemen in de jeugdzorg aan te pakken en de effectiviteit van een ondertoezichtstelling (OTS) te waarborgen:

Herziening van de aanbestedingen en kwaliteitsnormen: Gemeenten moeten de aanbestedingen van jeugdzorg herzien en hierbij striktere kwaliteitseisen en heldere

gedragsnormen voor jeugdzorgmedewerkers vaststellen. Dit betekent dat bij de inkoop van jeugdzorgorganisaties niet alleen de kosten, maar vooral de kwaliteit van de geboden hulp centraal moet staan. Er moeten gedetailleerde handboeken en richtlijnen komen voor jeugdzorgprofessionals om consistent en op een verantwoorde manier te handelen.

Verantwoordelijkheden duidelijker definiëren en regie verbeteren: De regie van de jeugdzorg moet eenduidig bij één centraal orgaan liggen, zodat gemeenten beter inzicht hebben in de uitvoering van jeugdzorg. Dit betekent dat bijvoorbeeld het Sociaal Team Ede beter inzicht moet hebben in het aantal ondertoezichtstellingen en dat er duidelijke afspraken moeten komen over wie waarvoor verantwoordelijk is. Het gebrek aan regie moet worden aangepakt door een heldere coördinatie tussen verschillende afdelingen binnen de gemeente en andere betrokken organisaties.

Betere samenwerking tussen gemeentelijke fracties: De gemeenteraad moet haar controlefunctie serieus nemen en meer samenwerking tussen de fracties bevorderen. Er moet gezorgd worden voor gezamenlijke verantwoordelijkheid en afstemming binnen de gemeenteraad om een holistische aanpak van jeugdzorg te realiseren. Dit zorgt ervoor dat er meer aandacht komt voor de werkelijke problemen in de jeugdzorg en voor het welzijn van kinderen en gezinnen.

Proactieve en toegankelijke ondersteuning bieden: Gemeenten moeten tijdiger en proactief de juiste hulp bieden aan gezinnen voordat de situatie escaleert. Dit vereist een verschuiving van reactief naar preventief werken, waarbij gezinnen geholpen worden voordat er ingrijpende maatregelen zoals een OTS nodig zijn. Hulpverlening moet toegankelijker worden, met minder bureaucratie en wachttijden, en meer focus op de daadwerkelijke behoeften van ouders en kinderen.

Evaluatie en transparantie in de uitvoering van jeugdzorg: Er moet een systeem van continue evaluatie van de prestaties van jeugdzorgaanbieders komen, waarbij transparantie wordt gewaarborgd. Dit zorgt ervoor dat de hulpverlening daadwerkelijk effect heeft en dat er tijdig bijgestuurd kan worden als de geboden zorg onvoldoende is. Gemeenten moeten als inkopers van jeugdzorg de regie behouden en nauw toezien op de effectiviteit van de uitvoering.

Door deze concrete stappen te nemen, kan de jeugdzorg in Nederland daadwerkelijk verbeterd worden. Dit zou niet alleen de effectiviteit van een OTS vergroten, maar ook de algemene zorg voor kinderen en gezinnen verbeteren, wat leidt tot minder ingrijpende maatregelen en meer duurzame oplossingen voor ouders en kinderen in kwetsbare situaties.

Als er niets wordt gedaan om de huidige problemen in de jeugdzorg aan te pakken, is de schade zowel financieel als emotioneel enorm. Financieel zal de inefficiëntie van het systeem leiden tot onterecht langdurige ondertoezichtstellingen, waar de kosten van jeugdzorg, rechtszaken en langdurige interventies oplopen. Ook de kosten van mislukte trajecten, waarbij ouders en kinderen uiteindelijk niet de noodzakelijke ondersteuning krijgen, zijn enorm. Maar de echte schade is niet alleen in euro's uit te drukken. Het emotioneel leed dat kinderen en ouders ervaren, is onbetaalbaar. De langdurige onzekerheid, het gevoel van falen en het verlies van vertrouwen in het systeem beschadigen gezinnen langdurig. Kinderen die niet in een veilige omgeving kunnen opgroeien, zijn met blijvende trauma's en gedragsproblemen geconfronteerd, wat op de lange termijn ook een zware belasting zal zijn voor de samenleving.

Aan de andere kant, als we de jeugdzorgstructuur aanpakken door de kwaliteit te verhogen, de regie te verbeteren en de hulpverlening proactiever en effectiever te maken, zal dit niet alleen de veiligheid en het welzijn van kinderen waarborgen, maar ook de kosten op de lange termijn verlagen. Door vroegtijdige en gerichte interventies kunnen langdurige ondertoezichtstellingen en de daaruit voortvloeiende kosten vermeden worden. Het emotionele leed van gezinnen kan beperkt worden door hen de steun te bieden die ze nodig hebben, waardoor kinderen in een stabielere omgeving kunnen opgroeien. Dit komt niet alleen de gezinnen ten goede, maar ook de maatschappij als geheel, die uiteindelijk zal profiteren van minder jeugdzorgtrajecten, lagere kosten en minder toekomstige zorgbehoeften. Het is dus van groot belang om nu in actie te komen om schade te voorkomen en een toekomst te creëren waarin kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien.

U bevindt zich samen met een aantal van uw collega's in een positie waarin u daadwerkelijk het verschil kunt maken. Het is een kans om met elkaar een stap vooruit te zetten, en ik ben bereid om mijn hulp aan te bieden om dit proces te ondersteunen. In mijn ogen draait het om de wil om verandering te omarmen, en daarom wil ik u vragen of u bereid bent het voorgestelde middel van de RvdK te verbeteren. Dit kan al met een simpele stap, bijvoorbeeld door via een gezamenlijke e-mail de betrokkenen te informeren dat we dit als team gaan oppakken. Leiderschap is het vermogen om anderen te inspireren en richting te geven, en door samen te werken kunnen we niet alleen het proces verbeteren, maar ook de betrokkenen motiveren en versterken. Het is aan ons om deze kans met overtuiging en daadkracht te grijpen.

- [Monique Schippers](#) Algemeen directeur van de Raad voor de Kinderbescherming
- [Vincent Karremans](#) Staatssecretaris Jeugdzorg
- [Bram van der Beek](#) Wethouder Jeugdzorg Gemeente Ede

Ik zie uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Youri Hazeleger

Youri Hazeleger

0628428852

joet@joet.nl